

Vårt Dnr: E-20240701-1

Vår ref: Inger Svedmyr

Socialdepartementet

Er referens:

s.remissvar@regeringskansliet.se

CC s.sf@regeringskansliet.se

Diarienummer: S2024/00752

Yttrande över remissen: "Remittering av betänkandet En utvärdering av förändringar i sjukförsäkringens regelverk under 2021 och 2022 (SOU 2024:26)"

1 Våra synpunkter på remissen i sammanfattning

Vad som är bra

Vi ställer oss positiva till Förslag 9.7, som innebär att äldreregeln behålls i sjukersättningen. Många individer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet tillhör den äldre delen av arbetskraften. Med ökande ålder och med flera funktionsnedsättningar "i parallell" (vanligt bland elöverkänsliga), behöver en person med funktionsnedsättning ökad hänsyn från samhällets sida.

Backa in i framtiden med rumpan före

Utredningen vill angående sjukskrivning och sjukpenning i stort gå tillbaka till det elände som rådde tidigare. Det vore mycket olyckligt!

Funktionsrättsorganisationer och facket har kritiserat rehabiliteringskedjans fasta tidsgränser eftersom personer med långvariga problem och komplicerad rehab riskerar att utförsäkras med allvarliga konsekvenser och stora kostnader för individen och olika delar av samhället.

FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning kritiserade 2024 Sverige hårt. Kritiken handlar såväl om situationen på arbetsmarknaden som om hälsan för personer med funktionsnedsättning. Inget i utredningen andas en ansats att förbättra efterlevnaden av konventionen.

Enligt Funktionsrättskonventionen, Artikel 33 Nationellt genomförande och övervakning, ska förbund som representerar personer med funktionsnedsättning involveras så att konventionen efterlevs. Elöverkänsligas Riksförbund har inte tillfrågats förrän nu när förslagen redan är färdiga.

Den flexibla rehabiliteringen föreslås tas bort

Personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet har svårt att komma in på arbetsmarknaden utan en tillmötesgående arbetsgivare. Med en anpassad och fungerande arbetsmiljö stannar elöverkänsliga därför kvar på samma arbetsplats i högre utsträckning än personer utan funktionsnedsättning. Man är trygg på sin arbetsplats och det finns stora risker med att byta arbete:

- strålningsmiljö (t ex mikrovågor från trådlös teknik och lågfrekventa magnetfält)
- fördomar och brist på förståelse från arbetskamrater och chefer
- färdtjänst, hemtjänst, bostadsanpassning mm.

Det kan räcka det med att en punkt krånglar för att situationen ska bli ohållbar därför är det mycket illa att "övervägande skäl" föreslås tas bort enligt Förslag 9.2.

Angiven yrkesgrupp

"Angiven yrkesgrupp" vid prövning av arbetsförmåga är viktig – rör den inte!

Den försäkrade prövades tidigare mot arbeten som enbart fanns rent teoretiskt – och inte i praktiken.

Vi vill att angiven yrkesgrupp behålls och inte tas bort enligt Förslag 9.3.

2 Om oss

Elöverkänsligas Riksförbund är en funktionsrättsorganisation som organiserar personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet.

Förbundet är medlem i Funktionsrätt Sverige som organiserar 50 funktionsrättsförbund. Förbundet har för närvarande ca 2000 medlemmar.

Enligt Miljöhälsorapporten 2009 från Socialstyrelsen är 3,2 % av den vuxna befolkningen elöverkänsliga. Det motsvarar över 300 000 personer. Cirka 0,4 % är svårt drabbade.

Elöverkänslighet är en funktionsnedsättning och elöverkänsliga omfattas av ”Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken” antagen av riksdagen den 11 maj år 2000.

I FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som EU har antagit och Sverige ratificerat är det ”universellt utformade samhället” en central utgångspunkt.

De kraftiga utbyggnaden av trådlös teknik de senaste 20 åren har medfört en mycket försämrad tillgänglighet i hela samhället för elöverkänsliga. Detta har skett trots att allt fler varningssignaler kommer från olika håll, såsom resolutioner och deklARATIONER från internationella organ (se nedan), i form av forskningsrapporter och inte minst, de drabbades dokumenterade erfarenheter. Resolution 1815 (2011)¹ från Europarådet uppmanar medlemsländerna bland annat att:

8.1.4. ägna särskild uppmärksamhet åt elöverkänsliga människor som lider av ett syndrom som medför överkänslighet mot elektromagnetiska fält och införa särskilda åtgärder för att skydda dem, inklusive att inrätta strålningsfria zoner som inte täcks av trådlösa nätverk;

Fler angelägna råd återfinns i den kompletta resolutionstexten (svensk översättning bifogas).

Den 31 maj 2011 tillkännagav WHO:s cancerforskningsorgan IARC att de beslutat att klassificera radiofrekventa elektromagnetiska fält, som de långt tidigare gjort med lågfrekventa magnetfält, såsom ”Class 2B carcinogen”, det vill säga som möjligen cancerframkallande, i samma grupp som DDT och bly².

Den 11 maj 2015 lämnade 190 forskare från 39 länder in en uppmaning till FN, FN:s medlemsstater och Världshälsoorganisationen (WHO) där man begär att de [FN] antar mer

¹Resolution 1815 (2011) länk till originaltext på engelska:

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=17994&lang=en>

²Meddelande om IARC:s (International Agency for Research on Cancer) klassificering av radiofrekventa fält inklusive de som kommer ifrån moderna kommunikationsutrustning och mobiltelefoner som möjligen cancerframkallande, länk till IARC:s meddelande: http://www.iarc.fr/en/media-centre/pr/2011/pdfs/pr208_E.pdf

skyddande riktlinjer för exponering för elektromagnetiska fält (EMF) och trådlös teknik, med hänsyn till allt starkare bevis för risker.

Forskarna bakom "International EMF Scientist Appeal"³, uppmanar generalsekreteraren och FN-anslutna organ att främja förebyggande åtgärder för att begränsa EMF-exponeringar och att utbilda allmänheten om hälsoriskerna, i synnerhet för barn och gravida kvinnor.

I dokumentet "EUROPAEM EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses"⁴, redogör Europas främsta läkare och experter på problematiken runt elöverkänslighet för den vetenskapliga bakgrunden och ger rekommendationer avseende diagnos och behandling.

I en nyligen publicerad forskningsrapport⁵ med titeln "Electrohypersensitivity as a Newly Identified and Characterized Neurologic Pathological Disorder: How to Diagnose, Treat, and Prevent It." redogör professor D. Belpomme och medarbetare för bl a hur elöverkänslighet kan diagnosticeras, behandlas och förebyggas. Se referens nedan.

För Elöverkänsligas Riksförbund:

Inger Svedmyr, sakkunnig och Per Segerbäck, sakkunnig

Bilaga: Resolution 1815 (2011) från Europarådet i svensk översättning (PDF)

³Länk till pressmeddelandet: i original på engelska:

https://emfscientist.org/images/docs/EMF_Scientist_Press_Release_5-1-2015.pdf

Svensk översättning: https://emfscientist.org/images/docs/transl/Swedish_EMF_Scientist_Appeal_2015.pdf

⁴Länk till komplett artikel på engelska:

<https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/reveh.2016.31.issue-3/reveh-2016-0011/reveh-2016-0011.pdf>

⁵Belpomme, D.; Irigaray, P. Electrohypersensitivity as a Newly Identified and Characterized Neurologic Pathological Disorder: How to Diagnose, Treat, and Prevent It. Int. J. Mol. Sci. 2020, 21, 1915.

Länk till komplett artikel på engelska: https://www.mdpi.com/1422-0067/21/6/1915?type=check_update&version=2